

VICTOR EFTIMIU

ÓDA A KÖZTÁRSASÁGHOZ

**Te mindnyájunkat tárt karral fogadtál,
nem kérdezted soha: milyen vidékek
neveltek minket. Elhozzuk ma néked
zászlód alá szívünket, mely szabad már.**

**Ha segítséged kértük, gyöngyös éket,
kincses kősöntyút számolatlan adtál;
dús földjeid, mint óriási kaptár,
ontották búzád, tölgyed, venyigédet.**

**Új útjain a békés építésnek
a ninestelen sorsát széppé ígézted;
fölszegve már az egykor csüggedő fej.**

**Légy áldott hát, román köztársaságunk!
Köréd gyűlünk mind, óvunk és vigyázunk
és szolgálunk téged közös erővel!**

JÁNOSHÁZY GYÖRGY fordítása

A Köztársaság 25. évfordulójára a Kriterionnál megjelent, „Éljent a respublikára” című ünnepi versantológiából.

IOAN ALEXANDRU

AZ EMLÉKMŰ

**A falu közepén van a hősök emlékműve,
Azok, akik az első nagy háborúban estek el,
Nevük Ion, Petre, Gheorghe, Vasile,
És megint Ion és megint Petre és így tovább;
És azoké, akik a második nagy háborúban estek el,
Nevük Ion, Petre, Gheorghe, Vasile,
És megint Ion és megint Petre és így tovább.
Akik negyvenötben életben maradtak
(Sokan közülük ma már nem élnek),
Mivel az elesettek sorsáért
Közvetlenül felelősnek érezték maguk,
Garasonként gyűjtötték össze a pénzt,
Kőfaragó mestert fogadtak,
És ezt a jól sikerült emlékművet emelték**

A falu szívében (így egy kicsit megkönnyebbültek).
Azóta a hősök napján minden évben
A férfiak tölgykoszorúkat hoznak ide, a nők virágot,
És sírnak. Máskor, főleg vasárnap,
Az öregek gyűlnek itt össze és kártyáznak,
A gyerekek bicskával vésik be a nevüket,
A lányok fiataiságukat növesztik . . .
A szövetkezet elnöke a legmagasabb lépcsőfokról
Szónoklatokat tart: „Emberek,
Egyetlen kalász se vesszen el“ — egyszóval,
Mindenki tudomásul veszi az elesettek jelenvalóságát,
Mintha nem haltak volna meg,
S valóban visszatértek volna a harcterről ide,
A falu közepére.

JANCSIK PÁL fordítása

SZABÓ ISTVÁN

KENYÉRSÜTŐ

(Hiintaa-palintaa-
bölcső-teknő-kalitkaa . . .)

Ahogy az asszonyok isten felé tartják
dagasztásban kimosott tenyerük
s párállik eres ujjaik közt a
táncokba szorult
leányság
ahogy ágyauntával hajába szundít
hétgyermekesen a gond
s nyúl fakanala után
hogy tekenők
oldaláról
kovásznak
gyűjtse
a tésztaát:
látom az égről lekaparnak . . .
mohón
kis népeket megtartó ösztönökkel
hogy már csak a liszttel
való összegyúrás hiányzik

Mert jaj
ha vasalt terítők
hevült kemencék
csúpjá körül
üres tekenőket takarnak.

SOLTÉSZ JÓZSEF

TÚZOSZLOP

Igor Sztravinszkij emlékére

„Ki lehelt ide engem?
Ki ültette el égi lovak
dobogását bennem?
Ki adott füleket,
hogy felriadjak az ismeretlen hangra, zenére,
hogy hallgassak az égre,
jaj, ki intett, hogy ne tegyek a mindenségben kárt,
mert eltörik a síp, ha eltörik a nád?

Messzire elmerészkedtem.
Jégkunyhómban,
álom-tűz földeken,
mese-moha talajon
ágyam megvettem.
Évezredünk volt a dajkám,
és ringatott, míg feltündökölt
tűzoszlopom anyajegye
az ég alján.

Minden más tündöklés idegen,
fénycsipeszekkel tépi
legbensőbb idegem,
megfagyaszt a jég,
és eltorzul az ének a szélben.
Tűzoszlopom,
kínzócölöpöm,
láncok, láng-virágok,
fényörvények,
erdőtüzek,
most a szelek balettjén
búcsúzom tőletek . . .“

A ligetekre sötét hangok borulnak,
fényes-kék káprázat helyett
az ég egy koponyabánya
foszforeszkáló szemgödre lett,
az elnehezült illatok
a gyökerek alá húzódnak,
nyoma sincs itt a szellőnek,
a kék hangokban hullámzó világnak,
havak alól ébredő, éneklő mezőknek.

Apám,
te égi gyermek,

Tűzoszlopod,
ezer Tűzmadár szárnya,
itt lobog az én utamon,
s a lényem beleremeg,
mert az enyém milliók vágya,
hogy lennék Tűzoszlopod
ki nem haló lángja.

EUGEN JEBELEANU

SZEMIRAMISZ

Utálatos ajándék,
hogy élnem adatott még
annyi halott után

Mert én nem kertben
éltem,
hanem egy mészárszékben

Mondjam tehát, hogy
a vércseppek miriádjai
rubintok mind

Mindenkinek hazudjak, öncsalással,
hogy ahol éltem, nem kötélén lógtak társaim,
hanem a napsugáron
Szemiramisz
hűvös kertjeiben

ADRIAN PĂUNESCU

ÖSSZEADÁS ÉS KIVONÁS

Összeadás és kivonás két egymást kiegészítő
művelet, az emberség keretében.

Ha csak összeadunk s nem vonunk ki, semmit se tettünk,
az élet visszavet bennünket.

De a kivonást sem kell szentesíteni,
csak szükség esetén használjuk.

A kereskedelem maga bizonyította — ha
kellott még bizonyíték! — hogy én adok még, maga
enged valamit, s megkötjük a vásárt.
Ha nem enged az eladó,
a vevő pedig nem tesz hozzá,
mindmáig el nem adott volna senki
semmit senkinek.

A következtetésünk, hogy a legközvetlenebb
kapcsolat (szervesnek is nevezhetjük)
összeadás és kivonás között
a kompromisszum.
Ez a helyénvaló.

Ezért egyesek azt hitték, hogy minden
perc kompromisszumot kíván.
Ez nem volt szép.
Elfelejtik, hogy az összeadás és kivonás
két egymást kiegészítő művelet, igen,
de nem az egyén keretében, nem,
hanem az emberség keretében.

FRANZ HODJAK

SZÓKRATÉSZ

kinn a kapuk előtt
szellős síkokon szegényes házakban
visszavonulva
sokáig ott tanyázott
az igazsággal
a kítaszítással

megosztotta vele
ágyát
kenyerét
tüzét
félelmét

soha nem szolgáltatta ki
sem a cenkeknek
sem a kígyóknak
sem a viharoknak
sem maga félelmének

a választott méregpohár
sokáig nyomta
még évek múlva is
üres gyomrát
a népbíróságnak

az életéhez illő
sírversnek
ma ezt javasolnám:
támogatásra szorulóknak
legjobb támogatói
az igazságnak

RITÓOK JÁNOS fordításai

KÁDÁR JÁNOS

MAGAMRA GONDOLVA

Szeretnék pár új ruhát;
több hajat, ócska bibliát;
rövid álmatlan éjszakát.
Alig rühellni valakit,
cimborák.

Így, így.

Szeretnék még egy gyereket;
káposztás házikenyeret;
igen után merni nemet.
Többet becsülni többre már,
emberek.

Így, így.

Szeretnék Laurát látni;
győzve a fát, almát rázni . . .
Jól megférti köztünk;
ittthon lenni köztünk.

1972

ION POP

TANULNI FOGOK

Hanyatt fekszem a jelenkor zöld fűvébe
s hosszú idézeteket tanulok a madarak dokumentumaiból.
Nagy pillangók libbennek ajkamra,
haja-jaj, mennyire megbecsülnek majd,
az emberélet útjának felén — a pillangók.

S ha netán egy piros alma akarna rámpottyanni,
meteorit, gránát vagy csak a szomszédos
almafa szeretne szétlapítani — hagyni fogom,
azt is, ha a nagy diófa, bánatában
arany diókkal borítana be,
hulljatok csak — fogom mondani —, tudja mit csinál
az ürtojást hullató Archeopteryx madár.

Így trónolok majd forrásokon és vakondtúrásokon,
Napoleon s a krumplibokrok vállán,
magok golyóscsapágyain s a harmat futószalagán,
mint egy koporsó Ion Pillat műveiben s a közönyben,
lassan az alkony partja felé siklón.

A szél, hogy szél lehessen, letépi ajkamról,
mielőtt még kimondtam volna, a szókat:
viszonszókat, jelzőket, kötőszókat, hetediziglen,
s ott hagy sötét melléknévi igenevekbe takartan,
sápadt főnevekbe vasaltan,
ragyogni a seb nélküli világban.
Hogy hosszú idézeteket tanuljak s felejtsek el,
a jelenkor zöld fűvében.

KÁNYÁDI SÁNDOR fordítása

FERENCZ S. ISTVÁN

VIRRASZTÓ

Már reszketeg havak hullnak,
az éjek is egyre nyúlnak,
szurok-sűrű-hajnalokon
botladozom szűk utakon,

mintha mindig részeg volnék,
mintha félnék, mintha félnék ...
Pedig félek, pedig élek,
törvények közt vagyok lélek,
meztelenül, talpig éhen,
felsebzetten, komor-szépen,
bűneimmel büntetetlen,
állok most itt kötözetlen.
Megigéztek fájdalommal:
erősítő oltalommal,
játékokkal, ronggyal, lommal,
embert-szülő irgalommal,
s akiknek csak kuss volt jussa,
ínyemen a Dózsák húsa,
szélben lengő katáng sorsa,
a tüdőmbe szorult torzsa!
Őket hordom türelmesen,
csont-gerinccel, egyenesen,
derékig a földbe ásva,
kénkötűztől csontig ázva,
szívem fölé szívet vésnek
körém gyűrűzve az évek:
pár millió fénylő szívet,
citeraszót, vaskő hitet,
törtek ők a kenyereembe,
s falevélnyi tenyerembe
virrasztani gyűlnek össze,
égni velem, itt felejtve,
bevarrt szájjal, látó-szemmel,
istentelen szerelemmel!

